

ABONAMENTUL:
 Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 760.

ROMÂNUL

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a
INSCRIȚIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțumite publice și Loc deschiș costă girul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se întorc.
 raspunsă.

Mai multă demnitate.

Arad, 16 Februarie.

Una dintre cele mai păgubitoare lacune sufletești ale oamenilor noștri este lipsa de demnitate. Nu numai la oamenii smeriți dela sate se poate observa la tot pasul perplexitatea și siala lor, de câte ori ajung în contact cu elemente străine. Ci, durere, prea adeseori și la reprezentanții cei mai chemați și mai îndatorați a pași cu autoritate impunătoare, ori unde s'ar înfățișa în numele mulțimii cârmuite de dâșii, se simte șovăiala nejustificabilă și umilința, care nu se poate identifica cu virtutea, ci mai curând cu conștiința penibilă a unei inferiorități necontestate. Astfel de șovăieli și umilințe pricinuesc cauzelor noastre obștești pagube destul de mari. Pe de o parte ele alimentează necontenit trufia elementelor străine, cu cari avem zilnic de lucru.

De altă parte, în lăuntru vieții noastre românești creează o atmosferă păcătoasă, în care nu poate străluci deplin virtutea, nu se prețuește meritul, nu triumfează vrednicia, nu se pune în sfeșnic lumina, ca să lumineze tuturor, ci se ascunde prea adeseori sub obroc. În chipul acesta se propagă din generație în generație ca un principiu unic de educație și îndrumare înțelepciunea capului plecat, care istovește simțul de demnitate și seacă isvoarele încrederii în puterile proprii. La un popor, care se află la începutul dezvoltării sale, e o cerință de educație și înălțare, să cerci a-i picura zi de zi în suflet simțul încrederii și al demnității, să-l

obicinuești a se prețui pe sine, dacă voești a-l ridica la o treaptă culturală mai înaltă, ca să-l poată prețui și alții.

Războiul acesta, scoțând la suprafață multe insuficiențe ale traiului nostru, ne va sili să cercăm a îndrepta în viitor ideile greșite, concepțiile ruginite și lacunele, ce s'au ivit în mod păgubitor în educația noastră sau în anumite sfaturi de îndrumare a vieții noastre obștești. Iată de exemplu, un oștean tânăr, care se întoarce de pe câmpul de luptă cu o sumă de experiențe dureroase pentru neamul și legea sa. Deși a fost în ploaia de gloanțe și în primejdie de moarte adeseori, deși era în drept să aștepte și să pretindă, ca

să se respecte libertatea convingerilor religioase ale fiecăruia, el a văzut că lucrurile se întâmplă dimpotrivă.

S'a înfățișat deci cu oarecare jalbă înaintea superiorului său, cerându-i sfaturi părintești, cum ar putea să-și afirme și valideze în viitor drepturile firești ale sufletului său? Dar a trebuit să se depărteze decepționat de unde spera să poată ieși reconfortat și înălțat sufletește. Intors iarăș pe câmpul de luptă, se simte atât de apăsător de un gând dureros, pe care ceacă a și-l ușura descoperindu-l prietenilor săi într'o scrisoare, în care spune: „am fost în persoană la El, mi-am spus păsurile, dar nici un sfat n'am primit, mi-a zis, că cu catolicii nu e bine să te pui, căci sunt mai tari și nu ajungi la nimic. Dacă tot de acest principiu vom fi conduși, atunci nu vom ob-

ține nimic, dar vom pierde și ceace avem”...

Alt caz. Intr'un oraș cu vechi tradiții de cultură și vieță românească se aranjează o serbare în cinstea împăratului Wilhelm II, de a cărui faimă e plin văzduhul până la marginile pământului.

Lucrurile sunt întocmite anume astfel, ca să se auză glasul celor 3 popoare, cari locuiesc împreună acel colț de țară. Dacă olocaustele vieților românești se împrăștie cu nemiluita pe toate câmpurile de bătaie, alături de jertfele celorlalte popoare din patrie, ce mirare ar putea să cuprindă pe cineva, că în schimbul acestor scumpe și dureroase hecatombe un reprezentant al poporului nostru este pofit să rostească un cuvânt ocazional alături de reprezentanții poporului maghiar și săsesc într'o aulă, fie ea oricât de splendidă? Nici fantazia cea mai medievală a jongleurilor n'ar putea să descopere în acest fapt vre-un element miraculos...

Și cu toate acestea oratorul român n'a stat un moment la îndoială să-și înceapă cuvântul ocazional astfel: „Cine ar fi crezut vr'odată să vină ceasul, când în această splendidă aulă a liceului evanghelic-săsesc și din acest loc de însuflețire să vorbească protopopul român al Brașovului”...

Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? — i s'ar putea spune în graiul Scripturii celui ce a ținut, ca cel dintâi cuvânt al său în „splendida aulă a liceului săsesc” să fie un cuvânt isvorit din lipsă de demnitate și din umilința seculară, proprie a trezi, dacă nu tocmai disprețul, în cazul cel mai favorabil, compătămirea auditorului.

Problema „orfelinatelor.”

De A. P. Bănuț.

Când am cetit întâiul articol de propagandă al „Românului” pentru nobila idee a orfelinatului românesc ce va să se ridice la Sibiu, mi-am zis: „Iată lăcașul caritativ, a cărui întemeiere va constitui un titlu de mândrie pentru inițiatori și sprijinitori. Acest azil este, mai ales în zilele noastre războinice, o trebuință arzătoare merită să scape sute și sute de fragede vârstare românești din gura destrăbălării, a desnaționalizării și a peirii”.

Ciudată mai e viața omenească!

De *decenii* ne eram doar datorii nouă-înșine cu această cheazăie a trăinicieii neamului! A trebuit să vie însă războiul ăsta înfricoșat, au trebuit să moară atâtea mii și mii de tați, pentru ca Românii să se încredințeze în sfârșit că orfanii acestui neam băntuit de toate relele încă au dreptul la viață, la îmbrăcăminte și învățătură, la o creștere...

Dar să lăsăm în pace trecutul cu toate greșelile lui și să ne bucurăm de clipa norocoasă, care ne-a adus mântuitoarea idee a *orfelinatului românesc!* Valurile entuziasmului sincer vor atinge de sigur până și cel mai tănuț cătun al românismului gata de jertfă. Căci cine ar fi cărturarul îngust și lipsit de cultură, care ar îndrăzni să spuie că această instituție n'are rost, că întruparea ei nu-i problemă *actuală*, că contribuțiile tuturor Românilor nu sunt binevenite? Din parte-ne nu credem să se găsească

ființă românească pretinsă civilizată, care să ne poată aduce un singur argument potrivit. Ba putem spune cu hotărâre, că în ființa fiecărui Român, grație situației sale maștere, instinctele nobile de conservare colectivă, au covârșit cu desăvârșire pornirile mărunte egocentrice.

Da, numai la *gândul* că atâtea copilași s'globii și nevinovați vor fi în curând găzduiți în căminul primitiv și împărțiiți de o creștere — cele mai tănuite cute ale sufletului nostru se cutremură ca de o dulce atingere nevăzută. Da, în fiecare orfan crescut din obolul tuturor, singur neamul românesc se va întări, căci toate aceste plâpânde ființe vor deveni mai apoi cei mai devotați ostași ai luptei noastre naționale.

Copleșit de sfânt entuziasm, luai condeiul în mână, cu gândul să scriu un articol de preamărire la adresa *conducătorilor* înțelepți în mintea cărora s'a plămădit nobila idee — a însuș *poporului*, ce a îmbrățișat cu atâtea căldură spontană frumoasa și măreața problemă a orfelinatului sibiian.

...Dar, *nenorocire!* Cât ce mă așezai la masa de scris, un duh drăcesc îmi împrăștie gândurile clare, perfect concentrate asupra subiectului. În preajma mea se ivi, ca din pământ, o ființă eterică, înfăptuindu-se în câteva clipe în chip de mefistofel elegant, de-o răceală glacială... și apucându-mă de mâna în care țineam condeiul, îmi zise poruncitor:

— Astămpără-te!

— „Cine ești? — îl întrebai nedumerit.

— Sunt personajul *cinic*, sunt incarnația *mefistofelică*, sunt spiritul de *negație* ce consiliază pe mulți Români, când au de gând să întreprinză ceva „în stil mai mare...”

— Și ce vrei dela mine?

— Să te 'ntreb, ce va să zică *insulețirea* asta a dtale?

— Nu e *motivată?*

— De loc! Înainte de-a scrie măcar un șir, pune-te și judecă lucrurile obiectiv și rece, nu te lăsa răpît de valul cald al entuziasmului ce înecă *logica*. Precum știi, voi Românii sunteți un popor spornic de trei milioane și jumătate. Te întreb: ajunge-vă un *singur* orfelinat?

— Cam greu! — răspunsei șovăind.

— Ei vezi, entuziastule?

Din darul Domnului vă mai știu apoi aranjați în *două* tabere: uniți și neuniți. Posito, că faceți un singur orfelinat, aș vrea să știu de *care* *conștiințe* are să-ți fie?

— *Asta-i* buba! — oftai desnădăjduit.

— Te 'nșeli, zise duhul rău, dacă crezi că-i bubă fără leac. Se vindecă foarte ușor, dacă faceți *două* orfelinate, unul la *Sibiu* și altul la *Blaj*.

Problema e însă dificilă din *alt* punct de vedere. Ți-aduci aminte, că chiar dela înființare, „U-

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 an 2 coroane.

Dar de când a devenit protopopul român al Braşovului sau românimea braşoveană o cantitate atât de neînsemnată, ca să rămână stupefiată, când i se dă drept de cuvânt într-o splendidă adunare de domni mari?

Noi ştim, că în Braşov mai mult decât ori unde în această ţară, este îndreptăţită românimea să facă a se auzi glasul său, cu orice prilej, dar nu ca un glas de slugi către stăpâni, ci ca glasul demnităţii naţionale depline. Şi mai ştim, că protopopii Braşovului, chiar cei de pe timpul lui Honterus şi până în zilele lui Ioan Popasu au fost factori culturali de o importanţă atât de mare, încât s'a putut auzi glasul lor şi în aule mai splendide, decât a liceului săsesc, prin curţile Voivozilor din Ţara Românească, ca şi pe la curtea împărătească din Olmütz, Viena şi Innsbruck. Urmaşul lor dela începutul secolului al XX-lea ar fi fost deci îndreptăţit să înceapă cuvântul său fără nici o mirare, cu simţul celei mai depline demnităţi naţionale şi cu datorie de a demonstra, cât de însemnată este partea de muncă culturală, de contribuţie economică şi de eroism militar a poporului nostru în dezvoltarea Braşovului, precum şi în viaţa acestei ţări întregi.

Actualul botez de sânge, prin care naţiunea română se afirmă ca una din cele mai vrednice pavăze ale tronului şi ale statului, o îndreptăţeşte a pretinde categoric dela toţi cei chemaţi a cuvânta şi a făptui în numele ei, să dea pretutindeni dovezi de mai multă demnitate.

Germania şi România.

Arad, 16 Februarie.

Trimisul special al ziarului *Le Temps*, organul ministrului de externe francez, la Bucureşti, d. E. Tavernier, trimite următoarea corespondenţă de tot interesul publicată în numărul dela 9 Februarie împreună cu o hartă de fortificaţii a României. O traducem aproape în întregime:

Ziarele pretind că în aceste zile evenimentele se precipită, este posibil ca criza să treacă, însă... până într-o vreme numai merge ulciorul la fântână.

Pretextul acestei noi tensiuni româno-ger-

mane a fost cumpărarea din partea Angliei a celor 80 mii vagoane de grâu. Eu v'am telegrafiat condiţiile acestei afaceri simple comerciale, care a avut darul să neliniştească, se pare, guvernul din Berlin.

Audienţele pe cari ministrul Germaniei le-a cerut regelui României şi dlui Brătianu, au avut loc, însă orice ştire exactă lipseşte. Unii svonesc că reprezentantul Germaniei ar fi cerut angajarea unei neutralităţi definitive şi o demobilizare a armatei; alţii, dimpotrivă, pretind că în conversaţiunile aceste s'ar fi vorbit numai despre demersurile pe cari le va face Germania. Orice se va întâmpla, este sigur pe de o parte că d. von dem Busche a plecat dela preşedintele consiliului nemulţumit din cauza contractului englez, şi mai este sigur că România, hotărâtă să-şi păstreze deocamdată politica sa independentă, cu voinţă neclintită mai mult decât ori când, şi să nu se plece în faţa unei presiuni externe.

Am fiut să mă interez de extensiunea proporţiunilor duşmanilor noştri pe coasta bulgărească a Dunării: cel mai bun mijloc de a cunoaşte tonul conversaţiunilor în cele două audienţe. Am făcut o excursiune pe coasta românească a râului. Statul major român este foarte bine informat. Locuitorii localităţilor riverane urmăresc de altfel cu atenţie dispoziţiunile bulgăro-germane.

O doamnă bătrână, care este în compartimentul de tren ce mă duce la Giurgiu, întrebă pe soldaţi de ce se fac întârziiri. I se răspunde simplu: „Ţara pretinde”, indicând în chip suficient popularitatea sentimentului naţional faţă de Bulgari. La Giurgiu ai impresia foarte clară, că guvernul dlui Brătianu a prevăzut totul: cheul gării şi străzile sunt fixate de militari din armata activă şi de rezervă. Aeroplanelle plutesc deseori pe deasupra râului. Serviciul românesc de vapoare dela Giurgiu la Ruscic se face de două ori pe zi, ca şi în trecut.

Peste râu în faţa noastră nu sunt alte trupe bulgăreşti, decât ale unui regiment teritorial — între 48 şi 52 ani. Germanii au pus mâna pe toate, este o adevărată cucerire: vâmi, drum de fier, postă, telegraf, telefon, chiar şeful poliţiei este un supus al Kaiserului... (D. Tavernier dă apoi cifrele forţelor de oameni şi muniţii germane la frontiera româno-bulgăară, a căror veracitate poate fi pusă la îndoielă, şi face o descriere a fortificaţiilor de teren...).

Guvernul dlui Brătianu nu va trage argumentul ce s'ar impune, după maniera germană, din situaţie, nu face nici un pas ce ar trada un

semn de agresivitate; el continuă, în toată independenţa, politica pe care o crede cea mai bună.

Din punctul nostru de vedere această independenţă pe care o manifestă cu atâta demnitate micul regat, în perfect acord între rege, guvern, opoziţie, ţară, ne este agreată. Singura lecţiune care ni se impune este ca noi să fim gata pentru toate eventualităţile.

La înmormântarea mitropolitului Meşianu.

— Panegericul P. S. Sale dlui episcop al Aradului Ioan I. Papp. —

„Vremea despărţirii mele se apropie. Luptă bună am luptat, curgerea am plinit, credinţa am păzit”.

(II. Timoteiu 4, v. 7.)

Jalmici ascultători!

Ştirea tristă, răspândită cu iuţeala fulgerului, că Excelenţa Sa, Inalt Prea Sfinţitul arhiepiscop şi mitropolit al nostru Ioan Meşianu, a trecut la cele eterne, ştirea dureroasă, că capul încoronat al bisericii mitropolitice noastre ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania nu mai este între cei vii, a sguduit inima şi întregă fiinţa noastră şi a întregului cler şi popor din această mitropolie în măsura, că pentru a da expresiune stării sufletului nostru, depri-mat prin această sguduire, nu aflăm altă modalitate, decât ridicând ochii inimii la Părintele ceresc să ne tânguim cu prorocul: „Căzut-a cununa capului nostru, vai nouă...”, intristată e inima noastră, de aceea s'au întunecat ochii noştri”. (Plâng. Eremie c. 5, v. 18.)

Cât de puternic şi până unde s'a extins viietul căderii acestei cununi, cât de mare este manifestarea doliului pentru pierderea acestui stâlp puternic al bisericii noastre şi al tuturor instituţiunilor ei religioase, morale şi culturale-economice, dovadă grăitoare este adunarea noastră de acum în acest lăcaş al măririi lui Dumnezeu, în timp atât de neîndatinat, în număr atât de impunător şi din toate părţile constitutive ale mitropoliei noastre, dela o margine până la cealaltă.

Durerea şi amărăciunea noastră a fost mare, chiar şi numai la vestea despre trecerea la cele eterne a acestui mare îndreptător al credinţei şi chip al blândeţelor; dar ochii noştri se întunecă şi mai mult şi suspinul ne stăpâ-

niunea femeilor române din Ungaria' şi-a înscris în program „întemeierea şi susţinerea unui mare orfelinat”. Te întreb: cum vine consistorul sibiian să fure şi intruchipeze ideea pentru care „Uniunea” se încălzeşte de atâta vreme?

— Uitasem frate dragă, că şi Uniunea vrea orfelinat. La urma-urmei, n'are decât să dea tot concursul său orfelinatului din Sibiu...

— A uita e lucru românesc, dar cusurul dtale cel mare e naivitatea. Dta nu bagă de seamă, că domni dela Sibiu, monopolizează totul: „Albină”, literatură, filantropie...

— Dă-mi voie, domnule Mefisto! Sibiuul e centru cultural...

— Nu-ţi dau nici o voie!... Blajul e tot atât de centru!

— Să am iertare, dar eu cred că Blajul e un sat mic, cu lipsuri mari — n'ai nici baie de aburi, unde să scalzi orfanii.

— Ei asta-i! — zise duhul iritat — au loc destul în Târnăvă.

— Dar iarna?

— Iar lipsa dtale de... logică! Intâi exagerezi importanţa băilor de aburi. Românii au trăit veacuri lungi, fără să cunoască puterea purificatoare a vaporilor. Al doilea, îţi recomand cartea drului Manolescu care să te introducă în „Igienă ţăranului român”. Acolo vei citi, că poporul românesc nu mai ia nici un fel de băi, după ce cerbul tulbură apa curgătoare. Al treilea, fiind orfanii din discuţie aproape toţi fii de ţărani, ei nu vor reflecta la băi hibernale. În sfârşit n'am intenţia să-ţi fac un curs de igienă românească, nefiind acum vorba

de pielea orfanilor, ci de sufletul acestor fragile existenţe. Chestiunea de importanţă este: „Ce se alege de religiuina biţilor copilaşi greco-catolici daţi pradă consistorului ortodox de pe malurile Cibinului?”

— Nimic mai simplu: vor învăţa-o la un catihet unit.

— Simplu pentru dta, nu însă pentru doctorii în teologie, cari sunt responsabili de fiecare mieluşel din turmă. Nu te uita că-s Mefisto... am competenţă în materie de credinţă şi te asigur domnule, că chestiunea reclamă o discuţiune amănunţită în „Cultura creştină” şi în „Telegraful Român”. Abstrăgând însă confesiunea instituţiei, aş vrea să ştiu cu ce drept vine consistorul sibiian să ridice şi administreze un orfelinat zis al tuturor Românilor?

— Cu dreptul ca ulterior toţi Românii să şi-l atribuie.

— Intâi n'ai mentalitate juridică, al doilea nu poţi avea pretenţia că cunoşti calităţile specifice ale poporului românesc.

Grăţie moştenirii romane, poporul românesc are un deosebit simţ de proprietate. El face o hotărâtă distincţie între ce este al meu şi ce este al tău. În consecinţă e gata să lupte din răspuţeri pentru afirmarea acestor drepturi de proprietate şi mai ales prioritate. Nu zic, că n'ar mai fi în Europa popoare cu aceleaşi calităţi. Bunăoară Englezii încă luptă cu destulă cerbieie pentru stăpânirea mărilor. Vei avea însă cel mai minunat spectacol, văzând pe Români (popor războinic par excellence) porniţi contra orfelinatului din Sibiu. Va

fi o luptă înverşunată, dată fiind împrejurarea fatală că fiecare Român „are şapte vieţi în pieptu-i de aramă”.

Ei bine, domnule, când o striga odată Românul: „contra!” — să ştii de bună seamă că şase vieţi le lasă pe câmpul de onoare, rezervându-şi cea din urmă. Cu asta se întoarce glorios la copii şi la nevasta disperată în faţa căreia îşi bate „pieptul de aramă”, vociferând: „Nu ne-am lăsat purtaţi de nas de sibiieni, din contra, vom ridica orfelinate în Caransebeş, Arad, Blaj, Oradea, Gherla etc. — pue toate sub jurisdicţia respectivelor consistoare din loc”.

— Ar fi chiar de dorit, dac'ar fi parale...

— Te văd puţin orientat până şi 'n economia naţională, studiul predilect al tuturor Românilor, ce se respectă.

Sunt parale berechet! Cel din urmă plugar are astăzi mil de coroane în fundul lăzii. Un semn aşteaptă numai şi are să-ţi le verse la banca, de care dispui.

— Nu credeam...

— Ce ştii dta? De aceea repet: vom zidi orfelinate pe lângă fiecare consistor românesc; apoi, un orfelinat al „Uniunii”, unul al „Asociaţiei”, unul al „S. T. R.” (pentru orfanii actorilor şi cântăreţilor români)... în sfârşit atâtea orfelinate, ca nici un singur orfan să nu rămâie „extra muros”. Cu un cuvânt: orfanii români nu vor mai exista... îi desfiinţăm!

— Foarte laudabil, mai ales că lungimea războiului ne făgăduieşte o recoltă bogată. Imi per-

nește cu deosebită putere elementară acum, când dat ne este să vedem și să ne convingem, că sufletul luminat și pururea activ al acestui mare preot și arhipăstor al bisericii noastre și-a părăsit lăcașul, în care s'a adăpostit o viață de 88 de ani, și când mai vedem:

că corpul elastic și plin de putere și viață al acestui patriarh al nostru, stă acum în fața noastră nemișcat, fără glas și fără suflare;

că ochii lui ageri și pururea dedați a pătrunde în toate tainele inerente greii sale chemări apostolești, s'au închis pentru totdeauna;

că graiul, cu care a mărit pe Dumnezeu și buzele cu cari în decurs de peste 6 decenii a vestit cu putere multă cuvântul sfintei Evanghelii, acum stau amorțite de gerul nemilos al morții, precum tot de acest ger amorțite și înclăștate îi stau și mâinile, în cari a ținut insigniile guvernării: crucea și toiagul, cu cari a lucrat și a împărțit milostenia în cursul vieții sale și cu cari a binecuvântat și sfințit în cursul păstoririi și arhipăstoririi sale îndelungate.

Dar suspinul durerii și al amărăciunii noastre și-a ajuns culmea acum, când dat ne este să vedem și să ne convingem, că de pe capul nostru, faptice, a căzut această cunună de mărgăritare foarte prețioasă pentru viața și dezvoltarea, pentru apărarea și promovarea intereselor bisericii noastre naționale și ale școlii ei confesionale, pentru că acum trebuie să zicem cu prorocul: „Vai nouă, întristată este inima noastră, de aceea s'au întunecat ochii noștri”.

În fața acestui fapt este de înțeles, că incidentul din care și scopul pentru care ne-am adunat în jurul acestui sicriu este tot acela, din care și pentru care s'a adunat oarecând poporul evreesc la sicriul patriarhului său Avram, și din care și pentru care apostolii dela margini s'au adunat în satul Getsimani, la sicriul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu.

Este mut sicriu ce ne stă înainte, jalnici ascultători, dar puternică a fost sguiduirea și profund este doliul, în care ne-a strâpuns pierderea distinsului cărmaci, a cărui rămășițe pământeste le cuprinde acest sicriu între pereții săi.

Este mic acest sicriu, dar mare și simțit este golul, ce lasă în urma sa acest apărător și ocrotitor al intereselor bisericii și neamului nostru.

De aceea, nu voi să nu știți voi pentru ce lăsați să adormiți, ca să nu vă întristați, ca și ceilalți ce n'au nădejde. (Tesal. c. IV, v. 13.)

(Urmează datele biografice, cunoscute.)

Activitatea rodnică a neuitatului nostru arhiepiscop și mitropolit Ioan, a fost cunoscută și apreciată și la înaltul tron al Majestății Sale preagrătosul nostru monarh Francisc Iosif I, de unde la 1870 i s'a conferit coroana de fier clasa II; la 1886 — din incidentul jubileului — marea cruce de aur a ordinului Francisc Iosif, iar în 1910 a fost distins cu demnitatea de consilier intim al Majestății Sale ces. reg. apostolice.

Reprivind asupra vieții și activității acestui mare apostol, putem zice cu evanghelistul: „Fost'a om trimis dela Dumnezeu, numele lui Ioan” (Ioan I., v. 4), pentru că dela Dumnezeu a fost trimis și acest Ioan al nostru, care a făcut între noi lucruri, cari nimenea altul nu le-a făcut; și care și-a pus sufletul pentru turma sa, și care la apusul vieții sale și-a lăsat frumoasă avere de 240,000 cor. acestei arhidieceze a Transilvaniei și diecezei Aradului, care o păstorise mai înainte.

Iată dar cărmaciul, care cu mâna sa și cu braț înalt, a condus naia bisericii noastre curs de 40 de ani prin valurile viforoase ale vieții; iată bărbatul, care cu multă prudență și cu rară prevedere a știut îmbuna interesele bisericii cu ale statului și patriotismul cu naționalismul său iată preotul mare, pururea credincios înaltului tron și patriei noastre ungare întocmai, cum credincios a fost bisericii și neamului nostru.

Iată apostolul la sicriul căruia ne-am adunat, să-i dăm tributul meritat al stimei și profundei noastre venerațiuni și să deplângem trecerea sa din viață.

Să dăm dar curs liber lacrimilor, cari deși nu vindecă, dar alină durerile, dar să nu uităm nici aceea, că nu ne-am adunat numai spre acest scop, ci și pentru aceea, ca din viața și faptele lui, să luăm pildă de viață și activitate, și să aflăm atât pentru biserică, familia cea mare cât și pentru iubita lui familie restrânsă cuvinte de mângăiere.

Și cum ne-am putea mângăia mai potrivit decât să ne închinăm înainte de toate cu umilință providenței divine, care așa a dispus în sfaturile sale necuprinse de mîntea omenească. Să ne mângăiem cu aceea, că deși s'a stins viața lui pământeană, dar sufletul lui ne va lumina ca o stea conducătoare și va rămânea viu în inimile noastre și a următorilor noștri până în cele mai depărtate veacuri.

Să ne mângăiem mai departe cu aceea, că vârsta și cauza morții lui este asemenea vârstei și cauzei morții patriarhului Avram, despre care sf. scriptură zice: „Și slăbind Avram a murit într-o bătrânețe bună, bătrân și plin de zile și l-au îngropat pe el”. (Facere 25 v. 8, 9.)

Să ne mai mângăiem și cu aceea, că fericitul adormit în Domnul este unul dintre acei rari arhierii, cari nu numai au ostenit, aruncând sămânța faptelor bune, ci a ajuns să se bucure, și de roada ostenelelor sale.

Să ne mângăiem mai departe cu aceea, că despărțirea noastră este numai vremelnică și că pe cât i-a fost mai sbuciumată viața, cu atât i-a fost mai liniștită trecerea la cele eterne, căreia i-a premers de trei ori un zimbet de suris nevinovat, ca semn al bune primiri în sânul fericii eterne și a revederii cu fericii și vrednicii săi predecesori.

Să ne mângăiem în fine, cu aceea, că la vremea despărțirii sale de noi, răposatul a putut zice cu liniște sufletească: „Luptă bună am luptat, curgerea am plinit, credința am păzit”.

Stând acum în pragul plecării pe calea de unde nu este reîntoarcere, răposatul se adresează prin mine, către Majestatea Sa preagrătosul nostru monarh Francisc Iosif I., căruia cu cunoscuta-i loialitate și supunere omagială îi aduce și acum tributul profunde sale mulțumiri pentru deosebita grație, de care l'a făcut părtaș atât în viață, cât și la moartea sa.

Exprimă recunoștința sa înaltului guvern al statului nostru ungar, pentru multele considerațiuni și binevoitorul sprijin de care s'a bucurat în cursul arhipăstoririi sale îndelungate.

Mulțumește tuturor autorităților militare și civile, cari l'au sprijinit în activitatea rodnică și în realizarea instituțiilor sale salutare. Mulțumește mai departe reprezentanților tuturor confesiunilor, corporațiilor și reuniunilor, cari n'au pregetat a-l însoți cu ființa și cu duhul stimei lor în această călătorie ultimă.

Mulțumește înaltelor corporațiuni bisericesti și tuturor membrilor lor, fraților arhierii și împreună slujitori, cu concursul cărora i s'a făcut posibilă îndeplinirea chemării sale pe pământ.

În fine mulțumește fiilor săi Iancu și Eugen, nuroii sale Elena, ginerului, nepotului, și nepoatele sale, pentru iubirea ce i-au arătat în viață și pentru buna îngrijire, ce i-au dat în orele neputinței sale, și rugându-i să-i păstreze cu pietate numele de părinte, le împărtășește tuturor ultima sa binecuvântare.

Se adresează în fine către întreaga societate cu rugarea, că dacă a greșit ori supărat pe unul ori pe altul, să-l ierte, precum și el le iartă, ca iertați să fie și ei atât în veacul de acum, cât și în cel viitor. După toate acestea către tine Doamne stăpânul vieții și al morții, doctorul sufletelor și al trupurilor, ridic ochii inimii

miți însă o modestă întrebare? — zisei cu sfiala omului nepriceput.

— Poftește! — răspuse Mefistofel plin de îngâmfare.

— De unde vom lua directorii, funcționarii și întreaga armată de servitori trebuitoare atator orfelinate.

— Ești curat ridicol! — isbucni Malitia Sa. Un lucru ca asta îți face dtaile bătaie de cap? „Las” că dai cel mai slab certificat intelectualilor noștri, depreciezi însă unicele calități seculare ale poporului acestuia pururea gata de „servicii”.

— Mă rog: *hecare* cărturar român poate fi director de bancă, de gazetă, de artă... cazul dtaile... ai fost, ori nu, director artistic?

— Da!

— Și crezi că nu ești ca *născut* pentru directoratul orfelinatului sibiian?... adevărat pardon: de ce confesiune ești?

— Greco-catolic, dacă nu te superi.

— Hm! Atunci nu te aleg sibiienii. Un motiv mai mult, ca să stăruiești pentru întemeierea orfelinatului blăjan, unde vei întruni toate sufragiile.

— Să știi, că-mi dai o idee...

— Firește... apoi dacă-i vorba de personal de serviciu, invalizii de pe urma războiului ce treabă au? O să zici că-ți trebuie *bone, guvernante, menajere*... de ce ar îmbătrâni *tetele* în lipsa pețitorilor, prin casele părintești?... de ce n'am sprijini miile de *văduve* în neputința lor de-a se remărita?

Cu voia dtaile, declar că chestia funcționarilor

orfelinelor noastre, o privesc ca și... rezolvită.

— De acord! O ultimă întrebare *Zavistia Voastră*: „să fac dar propagandă pentru mai multe orfelinate?”

— Să tac! Cine ești dta să poți face acest lucru *singur*?

Problema asta complicată reclamă concursul convergent al tuturor *straturilor* sociale și al tuturor factorilor cu cădere. Rolul dtaile e deocamdată următorul: Pune-te în legătură cu toți *arhitecții* români cari reflectează la zidirea orfelinelor; cu toți „candidații” la posturile de *directori*; cu doi doctori în teologie (unul dela Blaj, altul dela Sibiu) cari vor studia chestiunea catehizării orfanilor — și a mea să fie răspunderea, de nu veți isbui să întemeiați în cel mult *zece ani* o serie întregă de palate somptuoase, în cari veți așeza pe toți orfanii voștri, ca pe niște pui de grofi. Făcând propagandă vie în senzul acestor idei, te pot asigura de pe acuma de toată recunoștința opiniei publice... adio!”

...Și încă înainte de a mă desmeteci din ipnoza în care mă țintuise cinicul interlocutor, el se prefăcu în spirit de camfor, înălțându-se spre tavan.

Mi-a trebuit o oră întregă, până am revenit la ideea mea clară și întemeiată: un *singur* orfelinat. Pe lângă asta stau ca... *zidul*.

...Mi-e teamă însă că zavistnicul duh o s'apară și pe la alți cărturari convingându-i de necesitatea celor *treizeci* de orfelinate, de ne rămân bieții orfani, în veci... pe drumuri.

Mișcarea muzicală în România.

Pe deasupra numeroaselor manifestațiuni muzicale ce se desfășoară, cu atâta activitate în actuala stațiune, la București, planează memorabila serie a *concertelor de vioară date de George Enescu*: din cele șaseprezece anunțate, opt au avut loc până azi, în sala Ateneului, fie cu acompaniamentul orchestrei ministerului de sub direcțiunea dlui Dinicu, fie cu acela al pianului bunului muzician Th. Fuchs.

George Enescu e într'adevăr un minunat artist în întregul înțeles al cuvântului; vom analiza la vreme calitățile sale de compozitor și de șef de orchestră; de data asta, ne vom mărgini a semnala nemaipomenitul succes al acelor audițiuni: cu mult înaintea primului concert, toate locurile, dar absolut toate, erau vândute pentru întreaga serie de șaseprezece sedinte, fapt fără de precedent, nu numai la noi, dar chiar în țările unde muzica constituie un cult!

De aci trebuie să conchidem, că publicul nostru a devenit cunoscător fin în ale muzicii și că pentru dânsul, serbări muzicale ca aceea ale lui Enescu, sunt de o atracție neasemuită.

Și câtă dreptate are acel public, de a închina minunatului Enescu, o așa de mare admirație: niciodată nu ne-am putut da mai bine seamă de rolul binefăcător al Apostolului menit să propage religia muzicii: printre rari aleși, George Enescu e unul din aceia ce nu supun muzica, mijloacelor vioarei, — ca mai toți virtuozii, — ci cari pun *vioara*, — o *vioară* de o nespūsă elocință, — în slujba Muzicii!

mele și Te rog cu umilință dar și cu osârdie: vindecă rana cauzată inimelor noastre prin îndepărtarea dela noi a acestui cărmaci vrednic și părinte iubitor; dă robului Tău arhiepiscop și mitropolit Ioan odihna și fericirea eternă, dă bisericii Tale din această mitropolie văduvită pacea și bunăvoința trimisă pe pământ prin Fiul Tău unul născut, Domnul nostru Isus Christos, iar pe noi toți ne învrednicește: să suportăm această durere cu blândețea dreptului Iov, iar răposatului să-i păstrăm cu evlavie pomenirea în vecii vecilor. Amin.

Un apel către băncile noastre.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei a lansat acest apel către băncile noastre ca să primească ajutorul indispensabil pentru funcționarea neîntreruptă pe mai departe a atelierului de țesături și cusături din Orăștie și pentru a putea să jertfească și pe viitor pentru scopuri culturale și caritative. Publicăm aci apelul și sperăm că va avea răsunetul cuvenit.

Onorată Direcțiune,

Sunt doi ani aproape de când o soartă năpraznică ne-a smuls pînții, bărbații, trații și copiii noștri din liniștea vetrelor noastre. I-au smuls și a runcat departe la hotarele țării în ploaie de loc și gloante, să facă zid din piepturile lor pentru apărarea și siguranța țării.

În aceste zile de supremă importanță pentru noi cei de azi și pentru urmașii noștri de mâine, avem mari datorii de împlinit. Avem datoria stăntă de-a ușora soarta celor duși pe câmpul de luptă și a celor rămași acasă.

Conduse de aceste sentimente toate Reuniunile de femei române și-au împlinit și împlinesc pînă azi și vor face încă multă vreme tot așa cu devotament și iubire evanghelică misiunea de-a ajuta, mângăia, și svînta lacrimi.

Au stat și vor sta femeile române veghiînd la căpătâul eroilor noștri prin spitale ducându-le toate mângăierile stînte noastre religioase, ridică și înalță cu cuvîntul și cu lăptă văduve zdrobite de durere împreună cu orfanii lor rămași în urma vitejilor apărători ai patriei.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei conlucrează cu zel și nobilă emulare cu Reuniunile surori alături dela izbucnirea războiului la misiunea stăntă impusă de aceste vremuri grele. Toată activitatea ei în tot timpul acesta de grozave încercări a fost dedicată operei caritative impusă nouă față de trații noștri scumpi, cari cu o vitejie fără seamnă luptă pe toate fronturile admirații de lumea întreagă.

A adunat această Reuniune dela membrele sale și alte suflete nobile mii de coroane, a adunat dela

Vre-o sută de reprezentațiuni de operă s'au dat la teatrul Leon Popescu, cu isbânzi mai mult sau mai puțin mari; valoroși protagoniști români ca dnele Feraru și Drăgulinescu, dnlul Vrăbîescu, Atanasin, Istraty, Nasta, Niculescu-basu, Folescu, Livezeanu, alții al căror viitor le surde plin de fagădueli, au fost întâmpinați cu multă căldură, de către un public lacom de asemenea spectacole.

Cățiva amatori au făcut incursiuni, nu prea fericite, pe scîndurile acelei scene.

O adorabilă lieder-sängerin, dna Lucia Cosma, pe care o punem așa de sus în admirațiunea noastră, când ne destăinuște frumusețile nemuritoare ale unei pagini de Schumann sau de Brahms, și-a părăsit, — numai pentru o clipă, din fericire, — câmpul înflorit în care se plimbă, încântătoare, — încercînd, — cochetărie de artistă alintată, — o scurtă recunoaștere în lumea vastă și spinoasă a teatrului.

O pleiadă de cântăreți străini, cu dnele Rodrigo și Alexandrovici, în frunte, au contribuit la succesul acelor reprezentațiuni, cari au probat, cel puțin, că dispunem de excelenți protagoniști ai cântului.

O armată însă, numai de ofițeri nu e o armată; de aceea, pentru a dispune de o asociație lirică demnă de capitala noastră, ne mai lipsește principalul: o orhestră, un cor, un cap care să conducă partea artistică, un alt cap care să administreze, și în fine, bani, mulți bani, foarte mulți bani, fără de cari toate tentativele de felul acesta, vor fi atâtea veșnice încercări!...

(Muzica Nr. 1.)

țărancele noastre milostive multime mare de pânzături, albituri, și alimente, dela membrele sale tot solul de daruri oferindu-le cu dragoste spre mângăierea și alipirea eroilor noștri și a familiilor lor rămase fără sprijin și ajutor.

Susține cu mari jertle atelierul de țesături și cusături românești dela Orăștie în vederea ca țesăturile plătînde a ostașilor noștri duși la lupte grele să-și poată câștiga pâinea de toate zilele.

Recunoscătoare ne aducem aminte, că multe din institutele noastre financiare au sprijinit scopurile Reuniunii de a ridica arta poporului românesc la înălțimea ce i se cuvine prin frumuseța și

valoarea ce reprezintă și de a servi scopuri culturale și caritative.

Cu încredere ne adresăm și în aceste vremuri grele, Onoratei Direcțiuni, cu rugarea să propună adunării generale a institutului Dvoastre ca din cvota de binelaceri să împărtășească și Reuniunea noastră.

Deva, 5 Făurar 1916.

Cu distinsă stimă

Elena Pop Hosszu-Longin,
președintă.

Tratative între România și Grecia.

Declarațiile unui diplomat. — De ce nu se tem puterile centrale de intervenția României. — Consiliu de miniștri. — Proiectele de buget pe 1916. — Zemstvoudurile împotriva retrocedării Basarabiei. — România nu contracarează împrumut în Anglia. — Universitarii din București solidari cu cei din Iași. Trenurile circulă iarăș între Ungheni și Odessa. — Rezerviștii români din Salonc chemați acasă.

Arad, 16 Februarie.

Un diplomat român acreditat pe lângă unul din guvernele balcanice, aflându-se câteva zile în București a făcut unui ziarist următoarele interesante declarațiuni:

Politica adoptată de guvernul român, aprobată de factorii constituționali, a fost și este cea mai cuminte politică pentru o țară mică ca a noastră cu resurse mici în oameni, în material de războiu și bani.

Războiul european, după cum vedeți, este un războiu mai mult de uzură. În această luptă uriașă, e greu ca o parte să poată repurta asupra celeilalte, una din acele victorii hotărîtoare, care să-i permită a dicta condițiunile de pace invinsului.

De aceea, e bine ca statele mici să-și păstreze forțele intacte pentru ziua răfuelei socolitelor, când cuvîntul lor va putea avea greutatea cuvenită, în raport cu preparatiunile ce va fi știut să le facă, spre a fi ascultate.

România, luînd partea unuia din beligeranți, putea să risce totul pentru tot. Ea a preferat să aștepte și să se prepare pentru ziua cea mare.

Între România și Grecia au loc tratative, pentru că aceste două țări să se prezinte unite în fața areopagului european.

Nu se poate ca soarta balcanicilor să fie regulată fără participarea acestor două țări. dar în afară de chestia balcanică, România ca și Grecia au revendicări de făcut, revendicări de cari, trebuie să se fie seamnă, dacă se vor prezenta unite și la momentul oportun.

Tratative se urmează și în această direcție de către ministru nostru la Atena, ajutat de ministrul nostru acreditat pe lângă guvernul sârb, care, deasemenea se află la Atena, și am încredere că ele vor reuși, dat fiind atitudinea hotărîtă a regelui Greciei, care nu se lasă intimidat nici de unul nici de altul.

Vossische Zeitung arată într'un articol de ce puterile centrale nu se tem de intervenția României. Iată ce scrie acest ziar:

Curcile politice germane informate asupra dispoziției persoanelor conducătoare din România sunt dispuse să considere ca o speranță întemeiată convingerea exprimată de Carp, că România nu va lua niciodată armele împotriva puterilor centrale. Se știe firește că în sânul guvernului român persoane

foarte influente tot se mai gîndesc că într'o zi situația militară a puterilor centrale tot s'ar mai putea schimba, așa că România ar mai putea lupta alături de Ententa. Acestui curent se opun însă influențe tot atât de puternice, probabil mai puternice chiar, cari temperează zelul războinic. La aceasta se mai adaugă că deoarece România ar avea de dus dela început un războiu pe două fronturi, forțele ei n'ar fi îndestulătoare pentru aceasta.

Ieri după amiază, a avut loc un consiliu de miniștri sub președinția dlui I. C. Brătianu.

Consiliul s'a ocupat cu noua ofertă făcută de Austro-Ungaria pentru achiziția celor 100.000 vagoane de cereale.

Ziarul „Argus” din București scrie:

Cele mai multe ministere au înaintat ministrului de finanțe român proiectele de buget. Deși ministrul de finanțe a cerut să se facă reduceri de aproape 35 milioane lei, cele mai multe departamente n'au putut reduce bugetele lor și unele, în urma cererilor noi — s'au văzut silite chiar să sporească ușor bugetele. Sporurile totale sunt de vre-o două și jumătate milioane lei în comparație cu bugetul anului trecut. — Numai ministerele de domenii și industrie au putut realiza, primul o economie de 600.000 lei și al doilea de 300.000 lei. Din aceste pricini se impune o nouă revizuire atentă a bugetelor, și în consecință, depunerea proiectului de buget general în parlamentul român va suferi o întârziere de câteva zile.

Correspondentul din Tulcea al ziarului Minerva scrie că zemstvoudurile din Basarabia s'au ocupat în ședințele lor din zilele trecute nu numai cu apărarea Basarabiei, ci și cu întrebarea ca să i se redea României Basarabia. Aceasta întrebare a fost luată în discuție la convocarea directă din partea guvernului rus. Zemstvoudurile s'au declarat împotriva retrocedării.

„Universul” autorizat în baza informațiilor primite dela forurile oficiale desminte că neîntemeiate știrile lansate în străinătate că România ar fi urmat tratative în Anglia pentru contractarea unui împrumut de 9 milioane 200 mii funți (120 milioane coroane) și că aceste tratative ar fi avut rezultat favorabil. Numitul ziar mai desminte și versiunea că cele 80 mii vagoane cereale vândute Angliei ar avea ceva legătură cu acest împrumut.

Studentii dela universitatea din București s'au declarat solidari cu colegii lor din

Iași și în semnul acestei solidarități au intrat și ei în grevă, până când rectoratul din Iași nu-și va revoca dispozițiunile luate față de studenții din Iași.

Ziarelor din București li se anunță din Iași:

Șeful gării de aci a fost încunostiințat Joi că între Odessa și Ungheni s'a reînceput circulația trenurilor, dar pe zi va comunica deocamdată numai un tren.

Cauza reducerii circulației trenurilor sunt număratoarele transporturi militare ce se fac pe căile ferate din Basarabia.

Se anunță din Salonic că supușii români de acolo, rezervați în armata română, au fost provocați să se întoarcă imediat în țară.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 16 Februarie.

D. preot militar Virgil Nistor a trimis la „Românul” pentru soldații amputați și orfanii celor căzuți în luptă 512 cor. Primirea acestor sume a fost confirmată în Nr. 6 al acestui ziar (din 1916). Foarte târziu ni-a sosit și lista bravilor dăruitori și acum ni se cere cu insistență publicarea listei întregi. Satisfacem acestei dorinți juste și începem azi publicarea listei întregi așa cum ea ni-a fost trimisă prin d. Virgil Nistor, cărui și din acest prilej îl aducem cele mai calde mulțumiri pentru marele său zel, ce-l desvoltă în interesul eroilor noștri ciungăriți și a orfanilor celor căzuți.

Colecta a 6-a *)

pentru cei amputați și orfanii celor căzuți în luptă.

Soldații dela Arbeiter Abtlg 1/41 toți din Bucovina.

Inf. Constantin Pentelescu — Părhanți 4 cor. Infanteriștii Roată Anton — Ciocănești, Muntean Vasile — Vicovul-de-jos, Mihail Ilie — Rarance, Irimescu I. Onofrei — Arbore, Rusoiu Liviu — Vatra-Dornii, Cojocari Ilie — Milesenții-de-sus, Ciumeci Dumitru — Părteștii-de-sus, Dranca Eftren — Vatra Dornii, Boca George — Vicovul-de-jos, Cioat Cosma — Bileca, Mustea Martin — Vatra-Dornii, Grigorean Dumitru — Margina, Penteleciuc Nistor — Voloca, Coajă Costan — Iaslovăt. Câte 2 cor.

Sanduleac Tanase — Călinești Cumpareanu 90 fil., Mitrică George — Crasna Putna 60 fil., Hanceriu Grigorie — Stăneștii-de-sus 60 fil., Ruște Gavrilă — Arbore 60 fil., Uricac Mihail 50 fil., Bucea Ioachim — Stăneștii-de-jos 50 fil., Băcilă Mihail — Burla 50 fil., Bodnărescu Gavrilă — Margina 50 fil., Bojescul Teodor — Iordănești 50 fil., Geacuta Iosif — Frătăuțului-nou 40 fil., Neculcea Irimie — Marginea 32 fil.

Infanteriștii Semenice Vasile — Camenca, Măricean Toader — Suceava, Gheorghian Vasile — Pătrăuți, Steuleac George — Negrișleasa, Bodnariu Cosma — Arbore, Stipor Costan Dumitru — Vicovul-de-sus, Ciubotar Pavel — Bileca, Ursu George — Frătăuții-vechi, Iosop Petru — Molodia, Todorescu Nicolae — Boian, Frâncu Nichita — Calafendesti, Micu Pavel — Botușan Precup Vasile — Gălănești, Lazorca Iosif — Calafendesti, Boca Anstina — Botoșana, Pleonbra Lazar — Corovia, Lucașu Alex. — Birchicesti, Alestare Ștefaroș — Capul codrului, Anton Ioan — Drăgănești, Heșoiu Samson — Botoșana, Cazac Samoilă — Volovet, Cazac Dumitru — Frătăuțului-nou, Pescevi Alex. — Botoșnița, Iuconvschi Mihail — Molodia. Câte 1 coroață.

In total cor. 61.92.

Soldații dela Arb. Abt. 2/64.

Sergentul Petrașcu Simion — Lancrăm, Serg. Neustaedter Pompeiu — Hațeg. Câte 10 cor.

*) Cele 5 colecte anterioare au fost publicate în „Gazeta Trans.”. La dorința donatorilor — fiind „Românul” mai răspândit și mai mult cetit — am trimis această colectă la ziarul „Românul”.

Lascăi Ilie — Ocoliușul-mic 4 cor. Gree Ioan — Lunca 3 cor.

Danciescu Samoilă — Tămășiasa 10 cor.

Crișan Petru — Ocoliușul-mic. 10 cor.

Gogoșă Todor — Fueș Băgara, Todoran Alex. — Brad, Nicula Martin — Teretel, Tot Ioan — Uroi, Andrișan Petru — Costești, Ban Nicolae — Poiana Sibiului, Șerbescu Todosei — Grid (Hațeg), Saladie Dumitru — Daia Dtru, Mateias Nicolae — Fizeș, Jiteș Vasile — Bănița, Pătrașcu Simion — Lancrăm, Orlescu George — Neronades. Câte 2 cor. Popa Ioan — Apoldul-mic 1 cor.

Sergent Herbel Alex. — Rișca, corp. Olasz Petru — Brad, corp. Sima Ilie — Oarda-de-jos, infant. Demian Nicolae — Lunca, Bratu Nistor — Daia-română, Toma Ghiurița — Măniereu, Surd Nicolae — Dăncul-mare, Bratu Arton — Daia-română, Popovici Vasile — Vorța, Crintoia Iacob — Boșorod, Șerban Nicolae — Năndorvâlja, Tiu Ioan — Șesuri, Farkas Farkas — Băești, Oprean George — Rovina, Oprean Dumitru — Polenar, Feran Alex. — Săcărâmb, Iezan Nicolae — Ribicioara, Cucuruz George — Bobahna, Sântoma Loghin — Tâmpahaza, Bogdan Ioan — Straja, Neamț Dionisiu — Armeni, Sebu Gheorghe — Armeni, Crișan Iosif — Valea Dălji, Ogner Gheorghe — Dolstadt, Grila Nicolae — Armeni, Vasii Petru — Cărnești (Hațeg), Glidan Aurel — Păușinești, Fekete Iosif — Cluj, Fekete Străjanu. — Câte 2 cor.

Nuț Nicolae — Acmar, Ludoșan Ioan — Sângătin, Gabor Ieronim — Steperia, Cădea Maxim — Tornădia, Roșca Crăciun — Presaca, Muntean Nicolae — Panc Sălște, Prejban Dumitru — Lunca cernii, Gros Mihail — Stoineaș, Modrea Anghel — Vorța, Ranta Gheorghe — Nadeșul-de-sus, Moisenescu Anton — Buituri, Stanciu Dumitru — Petroșeni, Popa Nicolae — Cetatea Boli, Obeada Ion Lămpungiu-de-sus, Anghel Nicolae — Barbura, Pădurean Iosif — Coseci Ohaba, Iancu Ioan — Ribicioara, Roman Nicolae — Crivadia, Poienar Nicolae — Mihăileni, Păcurar Sofron — Balomir, Vleicon Petru — Dăbăca, Ioan Ilie — Șerel (Hațeg). Câte 1 cor. Laolaltă 152 cor.

Dela K. u. K. Feldjaegerbatalion Nr. 18.

Olariu Nicolae — Scheia, Tabria Ienzebe — Părteștii-de-jos, Cosma Flutur — Botoșana, Strugaru Dumitru — Părteștii-de-sus, Turceac Nicanor — Părteștii-de-jos, Gura Gheorghe — Brașca, Todos Miron — Părteștii-de-jos. Câte 1 cor.

Ioan Sofronie — Costișa 60 fil., Răuță Gheorghe — Vicovul-de-sus 60 fil., Ticonu Andron — Răpșia 50 fil., Popovici Nichita — Dorotei 50 fileri, Straton Leon — Părteștii-de-jos 50 fileri, Pavoloschi Gheorghe — Bălăciana 50 fil., Părdia Toader — Vicovul-de-jos 40 fil., Colomeia Gheorghe — Vicovul-de-sus 40 fil., Pascari Arhip — Costișa 30 fil., Stocuc Dumitru — Costișa 20 fil., Russu Andrei — Colofindești 20 fil., Russu Ilie — Vicovul-de-sus 20 fil., Cenușă Sandu — Vicovul-de-sus 20 fil. In total 12.10 coroane.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevolască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acți.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 14 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul rus: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul italian: Pe linia de războiu dela malul mării, în cursul zilei de ieri sau dat violente lupte artileristice. În fața repetițiilor atacuri dușmane de pe vârful Rombon ne-am ținut toate pozițiile.

Pe frontul sud-estic: Avantposturile trupelor austro-ungare operative din Albania au ajuns la cursul inferior al râului Arzen, inamicul s'a retras pe malul sudic al râului.

Berlin, 14 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Pe întreaga linia de războiu s'au continuat luptele vehemente de artilerie. În noaptea trecută dușmanul și-a îndreptat canonadele spre Lens și Liévin. La sud dela Somme s'a desvoltat disperată bătălie pentru stăpânirea unui crater pe care am fost nevoiți să-l cedăm. În Champagne și la sud dela St.-Marie 4 Pie am respins cu ușurință două contraatacuri inamice. La nord-vest dela Tahure am ocupat cu asalt un tranșeu francez pe o întindere de aproape 600 metri. Am făcut prizonieri 7 ofițeri și peste 300 soldați și am luat pradă 3 mitraliere și 5 aparate de svărlit bombe. Spre est dela Maison de Champagne au încetat atacurile de granate de mână. La sud dela Luse (spre est dela St. Die) am prăbușit printr-o explozie o parte dintr-o poziție dușmană. La Obersept, aproape de frontiera franceză și la nord-vest dela Firti trupele noastre au ocupat tranșeele francezilor pe o întindere de 400 metri și au respins contraatacurile lor de noapte. Am făcut pradă câteva duzine prizonieri, 2 mitraliere și 5 aparate de svărlit bombe. În partea nordică a liniei de războiu, bateriile germane de aeroplane au atacat edificiile dușmane ale drumurilor de fier și lagărele de campanie.

Pe frontul oriental: Afară de câteva ciocniri favorabile ale avantposturilor, evenimente de importanță nu sunt.

Pe frontul din Balcan: Situația e neschimbată.

Constantinopol, 14 Februarie. — Se comunică dela cartierul general turc: Un torpilor dușman s'a apropiat ieri spre intrarea în Dardanele. A fost isgonit de obuzierele noastre.

Budapesta, 15 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: În Galiția oștieă, aeroplanele dușmane au desvoltat activitate potențată de războiu, fără să obțină vre-un rezultat. La nord-vest dela Tarnopol un pilot german a nimicit un aparat dușman al cărui personal a murit.

Pe frontul italian: Pe frontul carintian, artileria dușmană a bombardat ieri pozițiile noastre de ambele părți din valea Seisera și Seebach la vest dela Raibl. La miezul nopții au pornit vehemente focuri împotriva liniei noastre dintre valea Fella și Wischberg. Seara Italianii au dat un atac în contra poziției noastre de pe teritoriul Rombon. I-am respins, cauzându-le mari pierderi. Pe frontul dela malul mării, luptele artileristice se continuă. Eri dimineață o baterie a noastră de aeroplane compusă din 11 aparate a aruncat bombe în gara din Milano și deasupra fabricelor din oras. Ofițerii noștri, fără considerare la tirurile și apratele dușmane de apărare, și-au continuat activitatea, aruncând bombe în urma cărora au observat fum gros ce s'a ridicat din diferitele puncte. Aceste lupte aeriene s'au terminat cu biruința noastră. Aparatele inamice s'au retras. Afară de aceste atacuri, mai multe aparate de ale noastre au bombardat cu succes fabrica din Schio. Toate aeroplanele s'au reîntors teafăre.

Pe frontul sud-estic: Nici un eveniment.

Berlin, 15 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La sud-est dela Ipern, după

puternice preparative artileristice și de granate, trupele noastre au ocupat vre-o 800 m. dintr'un tranșeu englez. Mare parte din armata inamică a tranșeelor a căzut, restul: 1 ofițer și câțiva soldați au devenit prizonierii noștri. Pe drumul construit la Lens-Bethune, după explozii reușite am ocupat marginea craterului. Dușmanul a continuat bombardarea suburbilor și a orașului Lens. Spre sud dela Somme atacurile de granate de mână a Francezilor săvârșite fără nici o isbândă, în noapte au fost înlocuite de canoade vehemente. La nord-est dela Reims, încercările de atac ale Francezilor date cu gazuri asfixiante, au rămas fără nici un rezultat. În Champagne după preparative vehemente artileristice, dușmanul a dat un slab atac spre noule noastre poziții la nord-vest dela Tahure. I-am respins cu ușurință. La est de Maas, linia noastră dintre Ornes și Flabas a fost expusă violențelor focuri inamice. Atacul de noapte francez dela Obersept, s'a nimerit în fața tranșeului ocupat de noi.

Pe frontul oriental: Situația generală e neschimbată. Pe linia de război a armatei contelui Bothmer s'au dat violente lupte artileristice. La Grobla spre nord-vest dela Tarnopol, un aparat german a nimerit unul rus. Mehanicul și observatorul au murit.

Pe frontul din Balcan: Nici un eveniment.

Războiul european.

Operațiunile vapoarelor engleze.

Copenhaga. — Din Bergen se anunță: Zilele trecute pe malul norvegian dela Doggenbank, vapoarele norvegice au întâlnit părți din flota engleză compuse din crucișătoare ușoare. Pe Oceanul Atlantic deasemenea circulă vase engleze, de sigur pentru ca să urmărească vasul german *Möve*.

Afacerea Lusitania.

Berlin. — *Lokalanzeiger* anunță: A sosit nota ambasadorului american *Bernstorff* în afacerea Lusitaniei. America, delăturând mai multe puncte neacceptabile, a facilitat aplanarea acestei afaceri. În curând, toată afacerea se va aplană definitiv.

Toate trupele sârbești în Corfu.

Milano. — Lui „Secolo” i se anunță din Atena: Toate trupele sârbești din Albania au fost transportate în Corfu, unde se găesc 120.000 Sârbi. Cu încetul vor fi transportați totii la Salonic.

Sosirea generalului Mackensen la Monastir.

Atena. — Mackensen a sosit la Monastir pentru ca să treacă în revistă trupele germano-austro-ungare. Generalul a vizitat toate garnizoanele germane din Serbia.

Flota engleză îndemnată la acțiune.

Rotterdam. — Sub prezidenția lordului *Devouport* s'a ținut la Londra o mare conferință populară, în care cu majoritate și enormă însuflețire s'a adus următoarea hotărâre:

— *Conferința cetățenilor londonezi, apelând la taptul că inamicul și până în ziua de azi își face o mare parte de aprovizionare peste marea nordică, roagă guvernul, să potenteze activitatea flotei și să se folosească în măsură deplină de puterea noastră maritimă.*

Această hotărâre se referă împotriva lui *Asquith*, *Grey* și *Runciman*, cari s'au opus contra unui blocus mai riguros. *Devouport* a declarat, că în cele 17 luni dela începutul războiului, la Rotterdam s'au transportat 1.500.000 tone metal, de unde au fost împărțite fabricilor *Krup*.

Rolul Americii în urma războiului.

Amsterdam. — Cu ocazia unui banchet din Washington, președintele *Wilson* a spus următoarele:

— Dacă Statele-Unite vor reuși să nu se amestece în războiul economic, vom trage enorme avantajii. Acest favor nu va rezulta din suferințele altora, ci va fi întemeiat pe faptul că după război, America va fi gata să dea ajutorul său tuturor statelor. Pe teren economic, rolul conducător va fi depus în mâna Statelor-Unite.

Inrolarea bărbaților neînșurați din Anglia.

Rotterdam. — Din Londra se anunță: Printr'un decret regal s'a orânduț inrolarea tuturor bărbaților neînșurați.

Bulgarii au ocupat Fieri.

Atena. — Agenția Reuter anunță: Bulgarii au ocupat Fieri, la 25 km. dela Valona.

Armata pașei Essad în Corfu.

Lugano. — Se afirmă știrea că pașa Essad și armata sa a sosit la Corfu, unde s'a aliat cu armata sârbească.

Demonstrațiile din Portugalia.

Geneva. — Demonstrațiile din Portugalia sunt în legătură cu *mobilizarea generală*. În zilele dintâi ale mobilizării, mulți au emigrat în Brazilia.

Grecia își păstrează în orice caz neutralitatea.

Berlin. — „Berliner Lokalanzeiger” anunță din Rotterdam: „Times” anunță din București după o știre dată de „Journal des Balkans” că guvernul bulgar s'a adresat guvernului grec cu cererea să-și precizeze atitudinea față cu Bulgaria. Săptămâna trecută ambasadorul grec din Sofia a avut o întrevedere cu *Radoslavoff*. Din isvor autentic se susține că cu aceasta ocazie ambasadorul grec a declarat că Grecia chiar în cazul unui nou atac bulgar, vrea să-și păstreze neutralitatea.

Briand despre vizita sa în Italia.

Paris. — Primul ministru întorcându-se din Italia a primit în ministerul de externe numeroși bărbați politici, accentuând că l-a bucurat foarte mult primirea ce i s'a făcut în Italia din partea regelui, guvernului și a poporului italian.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 16 Februarie 1916.

Românii la Lovcen.

Primim aceste rânduri cari completează informațiile noastre despre luptele inversunate dela Lovcen.

Frontul italian, 12 Februarie.

Dle redactor,

În timpul din urmă s'a vorbit, s'a scris foarte mult — mai ales în ziarele străine — despre ofensiva noastră contra Muntenegrului, care s'a sfârșit cu desarmarea inamicului. S'a povestit de Lovcen-ul prăpăstios, a cărui înălțime trece de 1700 m. și care ca un zid amenințător leagă norii de valurile Adriaticei, s'au lăudat făptuitorii vitejilor de aici, cari învingând obstacole nemaipomenite — în 3 zile s'au urcat până 'n nori, — în sfârșit s'au scris multe despre unele, puține despre alte fapte strălucite de arme. Cred, mulți sunt curioși, că cine sunt acești eroi?! Să Vă spun: O însemnată parte din ei nu sunt alții, decât Românașii noștri, frați buni cu cei dela Ivangorod, Doberdo etc. etc. G. P.

Chemarea glotașilor dela 50 până la 55 de ani. Atât în Austria cât și în Ungaria s'a publicat ordinațiunea, care conține toate dispozițiile legale referitoare la chemarea sub arme a glotașilor de 50—55 de ani. În această ordinațiune se spune că obligativitatea serviciului militar a trebuit prelungită, deoarece în urma deselor chemări sub arme a celor asentați până aici, se simte tot mai mult lipsa a acelor, cari au să facă servicii în interiorul monarhiei. Pentru înlocuirea acestora a fost nevoie să se prelungească obligativitatea serviciului militar până la 55 de ani. Insa ordinațiunea spune precis,

că aceștia nu vor putea fi duși la serviciu afară de granițele monarhiei, deasemenea nu vor putea fi duși la front, ci vor face serviciul militar cel mult 6 săptămâni, când li se va da apoi concediu de 2—3 luni, și numai după aceea vor putea fi chemați iarăș la serviciu.

Decorat. Caporalul *Nicolae Toderas* din Măcișul-unguresc a fost decorat cu medalia de argint clasa a II-a pentru isprăvile ce le-a făcut ca artilerist al reg. I de honvezi bateria 7-a.

Pentru bis. gr.-cat. din Blășiță au încurs peste 5500 cor. din contribuțiile benevole ale credincioșilor. La serb. Nașterii s'a mai strâns suma de 400 cor. în urma inițiativei dlor preoți și reuniunii femeilor române, 36 de copilași au fost dăruiți cu îmbrăcăminte și 60 de văduve și orfani au primit câte o pâine în preț de 2 cor. și alte daruri.

Rugărilor pentru dispensarea de serviciu militar — scutite de timbru. Până acum — după cum se știe, fiecare rugare pentru scutirea de serviciul militar trebuia provăzută cu timbru de 1 coroană, iar acuțele făcute cu câte un timbru de 30 fileri. Contraveniențele erau pedepsite conform legii. Acum însă, după cum aflăm, ministrul de finanțe a șters amenzile cari erau încă în curs dispunând totodată ca rugărilor pentru dispensarea de miliție să fie pe viitor scutite de timbru.

† **Văd. Lucreția Erdélyi** născ. Coroianu, distinsa Româncă și matroană a repausat la 18 Ianuarie în anul al 71-lea, al vieții sale. Rămășițele pământești au fost așezate în cimitirul comun din Tătărești în 21 Ianuarie. Trimitem intristatei familiei Erdélyi, Maniu și Coroianu condoleanțele noastre. S'a lansat următorul necrolog din partea familiei:

Subscrișii cu inimă înfrântă de durere aducem la cunoștință, că iubita și în veci neuitata noastră mamă, soacră, soră și cumnată **văd. Lucreția Erdélyi** născ. *Coroianu*, distinsa Româncă și matronă cuprinsă de slăbiciunile bătrânețelor, după scurte suferințe, împărășindu-se cu sfințele taine ale muribunzilor a repausat în Domnul la 18 Ianuarie în anul al 71-lea al vieții sale. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor așeza spre vecinică odihnă în cimitirul comun din Tătărești la 21 Ianuarie st. n. a. c. la 10 ore din zi. Tătărești la 19 Ianuarie 1916. — Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Dr. Ioan Erdélyi avocat și soția: Mici Pap, Dr. Traian Erdélyi c. avocat, Romul Coroianu avocat, văd. Cornelia Erdélyi ca copii. Iuliu Coroianu avocat, văd. Clara Dr. Maniu ca frate și soră. Văd. Elena Dr. Popu născ. Maniu, Dr. Iuliu Maniu avocat, Dr. Cassiu Maniu avocat, Cornelia Maniu ca nepoți și nepoate. Văd. Emilia Coroianu n. Lupu, ca cumnată. Livia Coroianu, Augusta Coroianu, Iuliu Coroianu nepoate și nepot. Demetriu Coroianu protopop ca văr.

Poștele de tabără (feldpost), la cari nu se pot trimite pachete. După cum anunță oficioș ziarul „Budapești Tudosító” nu se pot trimite deocamdată pachete soldaților, a căror poște de tabără poartă numerii 9, 99, 103, 140, 168, 187, 210, 227, 228, 229, 230, 234, 260, 261, 264, 265, 300, 307, 315, 316, 319, 331, 336, 337, 338, 339.

Deci pachetele adresate soldaților, cari se află în raionul vre-unei poște de tabără dintre cele înșirate mai sus, nu vor putea fi înmănuate, până când se va deschide iarăș circulația de pachete pe aceste linii.

Serbările de Crăciun ale soldaților răniți din Turda. Dintr'un raport, sosit așa de târziu, reținem următoarele: Mercuri înainte de Crăciun la 4 ore p. m. s'au început serbările la spitalul central. Reuniunea femeilor în frunte cu prezidenta ei dna *Lucreția Murășian*, era în corpore prezentă, însoțită și de alte dne și dni români din oraș și jur. De față era pe lângă personalul spitalului d. comite suprem și comisar guvernamental Dr. *Betegh Miklós* cu dna. După un scurt serviciu divin și un frumos discurs ținut de P. O. Iovian *Murășian* protopop „despre nădejdea creștinească ca o ancoră a sufletului” aplicat cu multă iscusință pentru însuflețirea soldaților în război și suferințe, făcând o adâncă impresiune asupra publicului.

ciu afară
vor pu-
litar
da apoi
ceia vor

Dsoara Catinca Pățecean a declamat poezia „Ce zic soldații de Königrätz” de Ioan Băilă, a fost vii aplaudată pentru iscusința de a tălmăci sentimentul românesc atât de elocvent.

A urmat apoi împărțirea darurilor sub conducerea prezidenței, prin membrele alese în acest scop anume dnele: Maria Vlăduțiu pres. de onoare, Catinca Dr. Moldovan viceprezidentă, Olimpia Dr. Moldovan casieră, Eugenia Dr. Rațiu secretară, Maria Dr. Ciuta controloră, Lucia Bologa, Susana Trif, Nina Gaia și dsoara Vitușca Mesaros, Cornelia Pus din Poiana.

Fiecare soldat a căpătat un cozonac alb simbolic de Crăciun și câte un pachet conținând o batistă, un pachet de tutun, foite, chibrite, cărți postale, creioane, mere și o carte de rugăciuni și alte broșuri și la urmă câte-o ceașcă de tea cu rom.

Surprins de aceste daruri directorul spitalului Dr. Borbély a exclamat: „Jarăș ne-a întrecut pe noi (Maghiarii) Reuniunea femeilor române”.

La 6 ore s'au continuat serbările la spitalul No. III din Turda-nouă, unde s'au intrunit și răniiți din spitalul dela liceu și dela No. II cca 250 soldați. Aici aștepta un public imens în frunte cu contesa Bethlen, care drept recunoștință față de Reuniunea femeilor române a oferit un buchet de flori naturale prezidenței acesteia.

Serviciul l'a oficiat M. O. D. Nicolae Rațiu viceprotopop și răspunsurile le-a dat un grup de câțiva clerici din Blaj și studenți din Turda. A urmat apoi declamarea poeziei citate deja, de dsoara Catinca Pățecean, apoi sergentul Mitru Dărăban din Mischiu a declamat poezia „La Ivangorod” de Vălcean serg. Soldații apoi au cântat mai multe colinzi românești. La urmă a multumit Reuniunii preotul reformist Egerházi pentru jertfa și mila creștinească dovedită față de soldați.

Terminând acest mic program, s'a făcut distribuirea aceluiași daruri și prin aceleași persoane ca și la spitalul central și publicul s'a despărțat între viile manifestațiuni de mulțumire și recunoștință a sutelor de soldați.

Cor.

Țarul Ferdinand la regele. Din Viena se anunță: Regel a primit astăzi în Schönbrunn vizita țarului Ferdinand. Întâlnirea a fost foarte prietenească, regele s'a îmbrățișat cu țarul Bulgariei și s'au sfătuit un sfert de ceas. La 12 și ¼ s'a dat un dejun, căruia i-a urmat cerele. Regele nostru a vorbit cu Jecov și Radoslavoff, iar țarul Ferdinand cu Tisza, Burian, Krobotin și Stürgkh.

Pentru Moldoveanul Polucil Ștefan Petrov în Sela Ochlu-alb în Basarabia. D. sublocotenent Alex. Morariu din Lemberg ne roagă să dăm în publicitate faptul, că moldoveanul *Ion Polucil* din satul *Ochlu-alb*, districtul *Copaceanschi* din Basarabia e prizonier la noi de 9 luni de zile. Dânsul prin noi roagă ziarele și revistele din România, cari străbat în Basarabia, ca să publice această știre, doară va afla tatăl său despre dânsul pe calea aceasta. Adresa tatălui e: Polucil Ștefan Petrov în Sela Ochlu-alb, Kopaceanski volosti, Basarabia Guvernii.

† **Molsă Maniu**, măestru măcelar, membru în comitetul parohial gr. or. român din Arad a decedat după un morb scurt azi la orele 6 dimineata în etatea de 48 ani. Inmormântarea va avea loc mâine în 17 Februarie la orele 3 d. a. din strada Magyar Nr. 2—3.

Pentru diferitele lucrări de păduri pune la dispoziție soldații comanda de corporilor de armată, cărora au a li se adresa proprietarii resp. anteprenorii acestor lucrări. Soldații vor fi trimiși în grupuri de câte 20, având voie proprietarii să ceară atâtea grupuri câte li sunt necesare. Plata soldaților-lucrători va fi cea obișnuită la astfel de lucrări.

Rugărilor pentru acordarea acestor grupuri de soldați-lucrători sunt a se adresa comandamentului corpului suplinitor de armată competent.

Un prizonier în Astrahan: Ion Horca. Un preot ne scrie: Din întâmplare mi-a căzut în mână o coresp. din Rusia dela un prizonier de al nostru, scrisă în limba germană. Il chiamă Ioan Horca, se află în Astrahan, la gară, împreună cu Todor Morar și Costan Puica, cam de vre-o 2—3 luni, viu, sănătos, salută pe ai săi: Atâta scrie în corespondența care face turul nesfârșit pe la postele noastre, încât sigilul roșu al cenzurei vieneze s'a aplicat pe numele orașului devenit indescifrabil, ar vrea să fie ceva Sileus sau Șepreus Nr. casei 107.

Ultima ora.

BOMBELE AU OMORIT 20 OAMENI IN MILANO.

Genă. — Ziarele pariziene scriu că escadra aeriană austro-ungară a atacat Milano pentru că primul ministru francez Briand a călătorit la Roma. Monarhia a volt să arate prin acest atac că are mai buni aviatori decât Italia. Ziarul francez „L'Orre” se întreabă că oare Franța să nu trimită aviatori la Milano, cum a trimis și la Veneția.

Lugano. — Secolo scrie că Milano a suferit mari pagube în urma bombardării. În cartierul Porta Romna au fost stricate numeroase edificii. În fabrica de biciclete au fost omorâți 3 muncitori. Multe bombe au căzut și în cartierele Posta Volfa și Posta Nuova. Incendii provocat de bombe a pricinuit mari pagube.

FUNCTIONARIII COMUNALI SCUTIȚI, CHEMATI SUB ARME IN AUSTRIA.

Viena. — Ministerul Landwehrului a ordonat ca toți funcționarii comunali scutiți dela serviciu militar să se prezinte în fața comisiilor de asentare și în caz de vor fi găsiți apți să intre imediat sub drapel. Singur numai acei funcționari vor fi scutiți și mai departe, cari nu pot fi înlocuiți. Mai au să se prezinte la asentare și personalul birourilor autorităților.

TRUPELE BULGRE SI AUSTRO-UNGARE LA DURAZZO.

Berlin. — B. Z. am Mittag publică următoarea telegramă din Atena: Bulgaril și trupele austro-ungare au atacat la Durazzo pe Sârbi, Italiani și Muntenegrini. Aceștia luptă sub scutul tunurilor hotel. Vapoarele stau de altcum gata pentru imbarcarea autorităților, trupelor și muniției din Durazzo.

Redactor responsabil: Constantia Sava.

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
-: :. săvârșită de eroii noștri. :. :-:

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de

primul rang.

Meghivó.

A „Kurtcsi önségélyző egyesület mint szövetség” folyó évi február hó 24én délután 2 órakor az egyesület helyiségében XXVII. rendes évi közgyűlést tartja, melyre az igen tisztelt tagok tisztelettel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Két tag választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. Az igazgatóság évi jelentése és az 1915. évi zárszámadások előterjesztése. 3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a tiszta nyereség felosztása és hová fordítása iránt. 4. Az 1916. évi költségelőrányszat megállapítása. 5. Öt igazgatósági tag választása 3 évre. 6. Alapszabályszerű indítványok tárgyalása. Kürtös, 1916. február 13. Az igazgatóság. Mérleg számla 1915. december 31-én. Vagyon: Készpénz: K 721.48; Kötvény számla: K 81806.66 Váltó számla: K 5905.—; Összes vagyon: K 88433.14. Teher: Törzsbetét számla: K 43257.78; Tartalék alap: K 8862.26; Takarékpénztári betétek: K 26710.92; Visszelszámított váltók és kötvények: K 4000.—; Előre felvett kamatok: K 1500.—; Nyereség az 1915 évre: K 4103.08. Összes teher: K 88433.14. Kürtös, 1915. december 31. Weitz József s. k., könyvelő. Hajduk Szever s. k. pénztárnok. — Az igazgatóság: Mladin Cornél s. k., igazgató. Szeberényi János s. k., igazgató. Ispravníc Liviu igazg. elnök hadbavonult, Zachariás Árpád s. k., igazgató. Popovics Elek s. k., igazgató. — Jelen mérleg számlát a fő- és mellék-könyvekkel összehasonlítottuk és mindenben megfelelő és rendben levőnek találtuk. Kürtös, 1915. december 31. A felügyelőbizottság: Mihó József s. k., f. b. elnök. Colceriu Zachariás s. k. f. b. tag. Ursz Pasku s. k. f. b. tag. Hajduk Döme s. k. f. b. tag.

Nyereség és veszteség számla. Tartozik: Visszelszámított váltók utáni kamat: K 1448.38; Betétek utáni kamat: K 1315.57; Betét kamat adó: K 131.56; Adó: K 837.50; Üzleti költségek: K 2261.22; Lettár leírása: K 30.—; Előre felvett kamatok: K 1500.—; Nyereség az 1915. évre: K 4103.08. Összes tartozik: K 11627.31. Követel: Befolyt kamatok: K 8180.52; Egyéb bevételek: K 3446.79. Összes követel: 11627.31. Kürtös, 1915. december 31-én. Weitz József s. k., könyvelő. Hajduk Szever s. k. pénztárnok. Az igazgatóság: Mladin Cornél s. k., igazgató. Szeberényi János s. k., igazgató. Ispravníc Liviu igazg. elnök hadbavonult, Zachariás Árpád s. k., igazgató. Popovics Elek s. k., igazgató. Jelen nyereség és veszteség számlát a fő- és mellék-könyvekkel összehasonlítottuk és mindenben megfelelő és rendben levőnek találtuk. Kürtös, 1915. december 31. A felügyelő-bizottság: Mihó József s. k. f. b. elnök Colceriu Zachariás s. k. f. b. tag. Ursz Pasku s. k. f. b. tag. Hajduk Döme s. k. f. b. tag.

A felügyelőbizottság jelentése. Tisztelt Közgyűlés! A kereskedelmi törvények és az alapszabályok szerinti kötelességünkhöz híven a szövetséghez ügyvitelét az elmúlt évben állandóan ellenőriztük. Vizsgálataink alkalmával meggyőződünk arról, hogy az egyesület ügyei szakértelemmel és kellő körültekintéssel vezetettek. Az igazgatóság által elének terjesztett 1915 évi mérleget, valamint nyer- és veszteségszámlát a kifogástalanul vezetett könyvek alapján megvizsgáltuk, helyesnek és mindenben megfelelőnek találtuk. Ezek alapján a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a mérlegben kitüntetett K 4103.08 tiszta nyereség felosztása iránti javaslatát. Végre kérjük a közgyűlést, hogy a felmentvényt úgy nekünk, va lamint az igazgatóságnak megadni sziveskedjék. Kürtös, 1916. február 3-án. A felügyelő bizottság: Mihó József s. k. f. b. elnök. Hajduk Döme s. k., Colceriu Zachariás s. k., Ursz Pasku s. k. f. b. tagok.

A apărut:

CALENDARUL DIECEZAN

ed. II, cu numeroase ilustrațiuni. Prețul 50 fileri. Se poate comanda dela Librăria diecezană din Arad. □ □ □

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informații de necesare (locul nașterii, regimentul vechi și faptele răsplătite cu medalia raspa-

„LIGEDIANA”

instituit de credit și economii ca societate pe acții în Liget.

CONVOCARE.

Onorații acționari ai institutului de credit și economii, ca societate pe acții „Ligediana” sunt rugați a participa la a

XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține la 12 Martie n. 1916 p. m. la 3 ore în localul institutului.

OBIECTELE DE PERTRACTAT :

1. Deschiderea adunării generale prin președinte și designarea unui notar și 2 bărbați de încredere.
2. Constatarea membrilor prezenți și a voturilor.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, precum și prezentarea bilanțului pro 1915.
4. Deciderea asupra profitului curat, votarea absoluturului direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
5. Alegerea alor 2 membri în direcțiune și 3 în com. de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri.

Temesliget, la 30 Ianuarie 1916.

Direcțiunea.

„LIGEDIANA”

takarék és hitelintézet mint részvénytársaság, Temesliget.

MEGHÍVÓ.

„LIGEDIANA” takarék és hitelintézet mint részvénytársaságnak tisztelt részvényeseit ezennel meghívjuk a

XIV-iki rendes közgyűlésre,

mely f. é. márczius hó 12-én d. u. 3 órakor az intézet helyiségében fog megtartatni.

TÁRGYSOROZAT:

1. Rendes közgyűlés megnyitása az elnök által, egy jegyző és két bizalmi férfi megnevezése.
2. Megjelenő tagok s azok szavazatainak megállapítása.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése s az 1915. évi mérleg előmutatása.
4. Határozathozatal a tiszta nyereség felett, s úgy az igazgatóságnak mint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
5. Két igazgatósági és három felügyelő-bizottsági tag választása.
6. Egyéb indítványok.

Temesliget, 1916 évi január hó 30-án.

Az igazgatóság.

INCHEIEREA SOCOTILOR — ZÁRSZÁMADÁS.

Activa — Vagyon

Contul Bilanțului — Mérlegszámla

Pasiva — Teher

Cassa în număr — Pénztár készlet	2460 43	Capital de acții — Részvénytőke	20000 —
Cambii escomptate — Leszámitolt váltók	19207 —	Fond de rezervă — Tartalékalap	14841 73
Cambii cu asig. hipot. — Jelzálogilag bizt. váltók	9000 —	Depuneri și int. capit. — Betétek és tőkesit. kamat	8823 44
Acții — Részvények	400 —	Interese transitoare — Atmeneti kamat	220 03
Depuneri proprii — Más intézetnél betétek	12500 —	Profit curat — Tiszta nyereség	282 23
Interese restante — Hátralékos kamatok	540 —		
Mobilier d. amort. de 10% — Butorzat 10% törl. után	60 —		
	44167 43		44167 43

Erogate — Kladás

Contul de Profit și Perdeeri — Nyerség és veszteség számla

Venite — Bevétel

Interese la dep. și cap. — Felvett s tőkekamat	503 29	Interese de escompt și hipot. — Leszám. s jelz. kölcs. kamat	2767 40
Diferință la int. de reesc. — Visszl. kamat különbözet	9 —	Proviziuni — Jutalékok	1264 39
Dare de stat și comunală — Allami és községi adó	1118 50	Diverse — Egyéb bevételek	174 52
10% dare de int. la dep. — 10% betéti kamat adó	50 32		
Marce de prezență — jelenléti díjak	369 —		
Salare — Fizetések	1255 —		
Binefaceri — Jótétemény	26 —		
10% Amortizare din mobilier — 10% törl. butorzatból	5 —		
Chirie — Házbér	120 —		
Regii — Kezelés	467 97		
Profit curat — Tiszta nyereség	282 23		
	4206 31		4206 31

Temesliget, la 31 Decembre 1915. — Temesliget, 1915. évi december hó 31-én.

Dănilă Cereguțiu m. p.
director — igazgató

Emilian Seimanu m. p.
cassar — pénztárnok

Nicolae Secoșianu m. p.
contabil — könyvelő

Nicolae Murariu m. p.

Nicolae Secoșianu m. p.

Romul Munteanu m. p.

Mihai Drăgoi m. p.

Emilian Seimanu m. p.

Bilanțul acesta confrontându-se cu cărțile institutului nostru, întru toate s'a aflat de bun. — Fenti mérleget az intézet fő- és mellék-könyveivel összehasonlítottuk és mindenben megegyezőnek találtuk.

Temesliget, la 10 Februarie 1916. — Temesliget, 1916. évi február hó 10-én.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE: — A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Petru Arnăut m. p.
preș. com. de supr. — felügy. bizottság eln.

George Gostilă m. p.

Andrei Pascu m. p.

Ion Blidariu m. p.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor responsabil: LAURENȚIU LUCA.